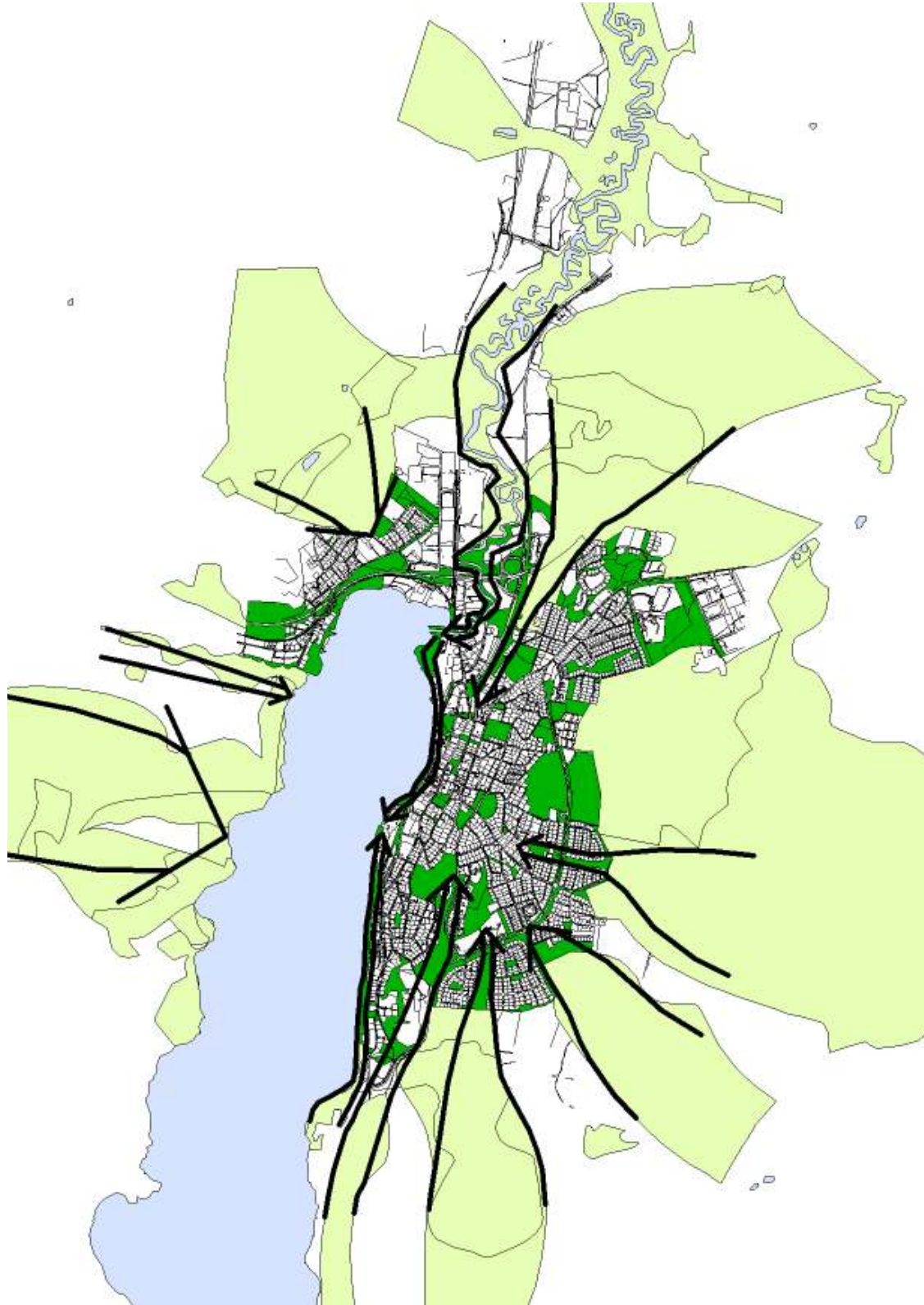

GRÖNPLAN 2001, Ulricehamns stad

Ulricehamns kommun 2001

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	4
FÖRSLAG	6
ALLMÄN DEL	15
Stadens ekologi	16
Biologisk mångfald	
Dagvattenhantering	
Kompostering	
Lokalklimat	
Riksintressen	18
Riksintressen - naturvård	
Riksintressen - kulturminnesvård	
GRÖNSTRUKTUR	21
Natur	22
Naturområden	
Naturpark	
Anlagd park	25
Kulturpark	
Bostadsnära park	
Övrig park	
Övriga områden	30
Skolgårdar	
Kyrkogårdar	
Trafikområden	
Villaträdgårdar	
Alléer, gatuplantering eller torg	
GRÖNOMRÅDENAS FUNKTION	32
Den vilda parken	
Den artrika parken	
Den rofyllda parken	
Skogsparken	
Festparken	
Prydnadsparken	
Den lekvänliga parken	
Idrottsparken	
BILAGA: SKÖTSELPLAN FÖR VILDPARKSOMRÅDEN INOM ULRICEHAMNS STAD.	

FÖRORD

De gröna områdena i staden hänger samman, oberoende av administrativa gränser, och utgör en helhet - en grön struktur. Den gröna strukturen har såväl ekologisk, social som kulturell betydelse. En sammanhängande grön stuktur ger förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv i staden, hjälper till att ge staden identitet och karaktär samt har betydelse för stadsklimatet. Men framför allt spelar grönstrukturen en stor roll för människors användande och tillgång på parker och natur.

Grönplanen visar Ulricehamns stads grönytor så som de ser ut idag. De är i planen uppdelade i ett antal kategorier utifrån deras ekologiska och rekreativsmässiga betydelse.

Syftet med planen är att genom denna redovisning lyfta fram grönstrukturen i den fysiska planeringen. Detta för att kunna underlätta möjligheterna att erbjuda stadens invånare naturupplevelser med bra förutsättningar för rekreation och friluftsliv. En viktig del är att knyta samman stadens "gröna fingrar" med omgivande gröna områden, men också väva samman dem inom staden.

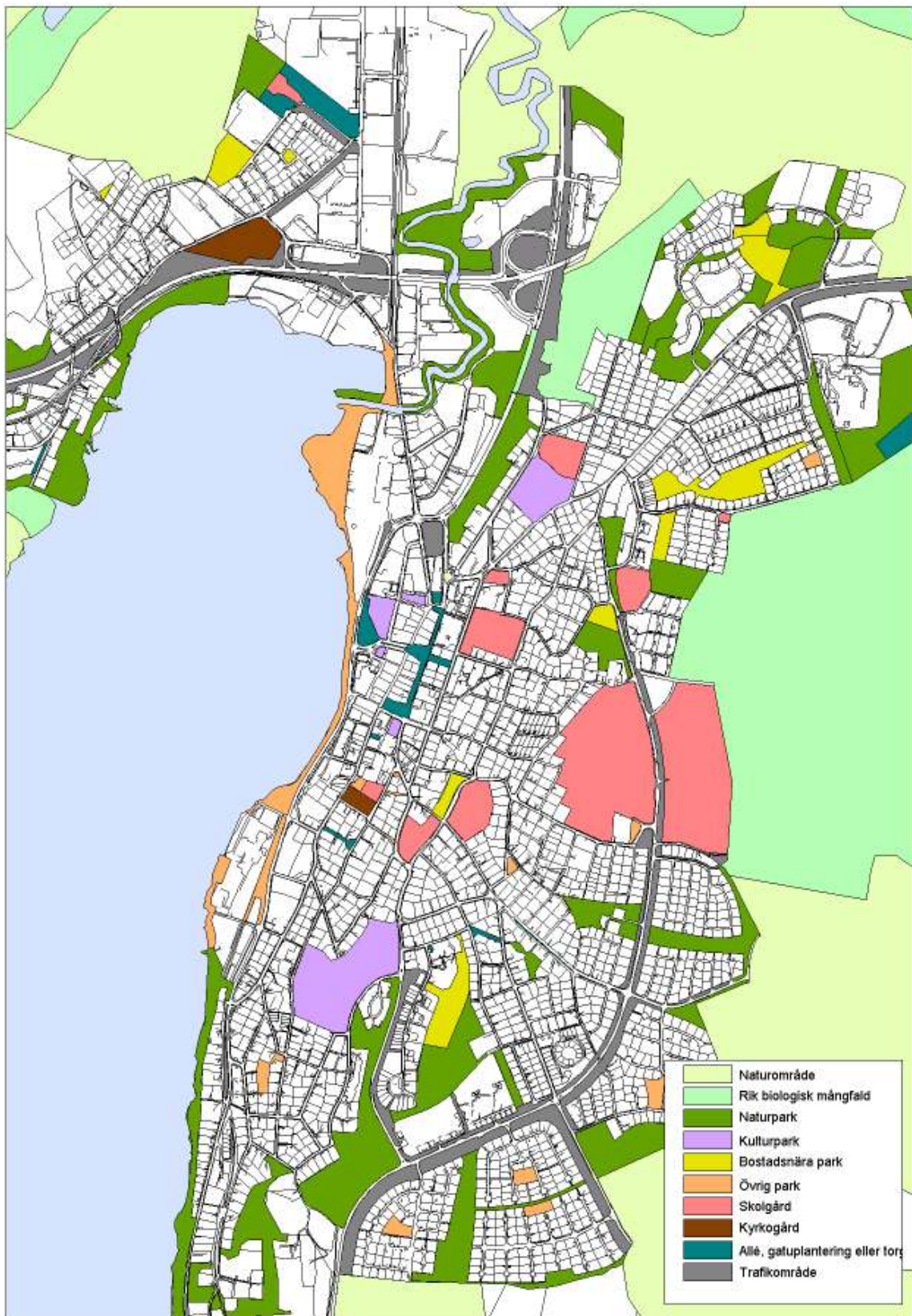
Josephine Gabrielsson

Peter Wredin

Miljö- och samhällsbyggnadskontoret

SAMMANFATTNING

Inventering av grönstrukturen i staden

Syftet med planen är att lyfta fram grönstrukturen i planeringen. Planen kan användas som underlag i den fysiska planeringen och innebär förhoppningsvis att bättre avvägning sker mot exploateringsintressena.

Grönplanen visar Ulricehamns stads grönytor, som de ser ut idag. Kartan visar sammantaget de inventerade grönyterna och hur de har indelats, utifrån deras ekologiska och rekreativmässiga betydelse. De är i planen uppdelade i tre huvudgrupper: natur, anlagd park och övriga områden. Områden som går under beteckningen natur innehåller olika växt- och djursamhällen som hör hemma i det svenska landskapet. De har grovt delats in i naturområden och naturpark. Delar med biologisk mångfald har markerats särskilt. De anlagda parkerna ligger i anslutning till bebyggelsen. Beroende på ursprung och funktion indelas parkerna i: kulturpark, bostadsnära park och övrig park. De övriga områdena är indelade i: skolgårdar, kyrkogårdar, trafikområden, villaträdgårdar och alléer, gatuplantering eller torg. Villaträdgårdarna är ett så omfattande inslag i staden att de inte redovisas på karta.

Parkerna i staden spelar en viktig roll i arbetet med att skapa en stad med livskvalité. *Åtta olika "parkkaraktärer"*, som visar hur olika parkmiljöer tillfredsställer många av våra mänskliga behov, redovisas i planen.

En SWOT-analys (styrkor, svagheter, hot och brister) har gjorts inom arbetet med Grönplanen och ett antal åtgärdsförslag, råd och riktlinjer har tagits fram:

Bevara och utveckla: De gröna stråken, fingrarna, i staden bör bevaras och förstärkas. De naturområden, med biologisk mångfald, som finns i anknytning till staden ska bevaras. Vattendrag och vattenspeglar bör uppmärksammas mer.

Hot och brister: Ökande trafik på Strandgatan är ett hot mot kopplingen mot sjön. En eventuell ny vägdragning mellan Tre Rosors väg och Hestervägen är ett stort hot mot både stadens invånares rekreativmöjligheter i området och mot den biologiska mångfalden. Varsamhet mot den värdefulla naturmiljön är en viktig aspekt att ha med sig i valet av linjedragning för riksväg 40 och Götalandsbanan. Minskad kommunal ekonomi för underhåll, skötsel och briståtgärder är ett hot. Stadens entré norrifrån, från riksväg 40 och 46 är en stor estetisk brist för staden. Miljön utmed infarts- och genomfartslederna är viktiga för att skapa ett positivt intryck av staden. Kyrkparken föreslås kompletteras för att kunna bibehålla sin status som kulturpark.

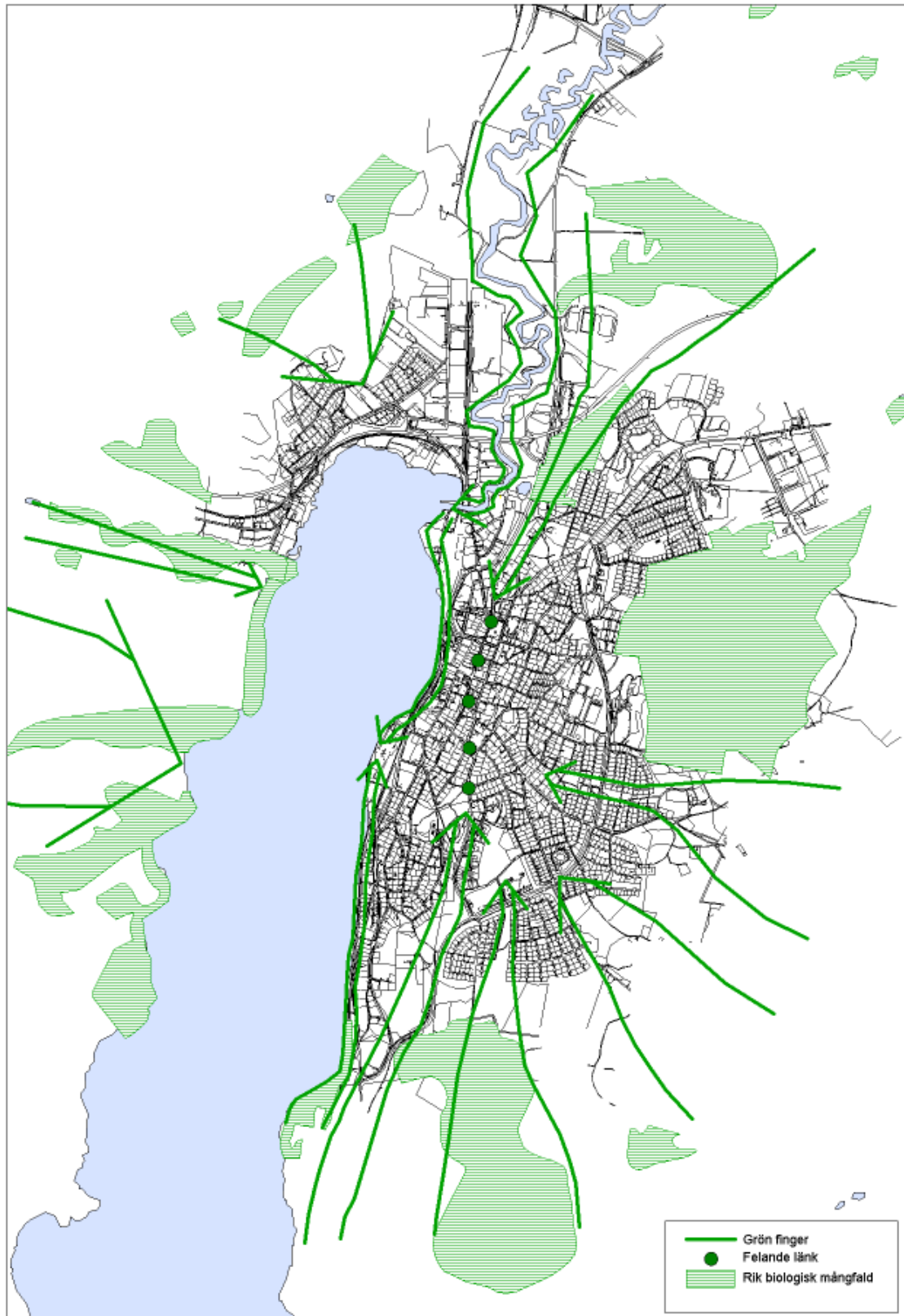
Möjligheter: Strandpromenaden har potential för att, med små medel, lyftas i status till kulturpark. Det finns utifrån grönplanens aspekter möjlighet att lokalisera en ersättningsanläggning för Vistavallen i områdena kring simhallen och ishallen eller vid Fredriksberg. Mindre delar i grönstrukturen har inte något större värde ur rekreativ- eller mångfaldssynpunkt och kan bättre nyttjas för bostäder respektive industri.

Arbetet måste fortsätta och utvecklas: Spridningskorridorerna måste tydliggöras och biotopöarna bör inventeras. Grönområdenas betydelse för skolor och daghem bör uppmärksammas bättre.

FÖRSLAG

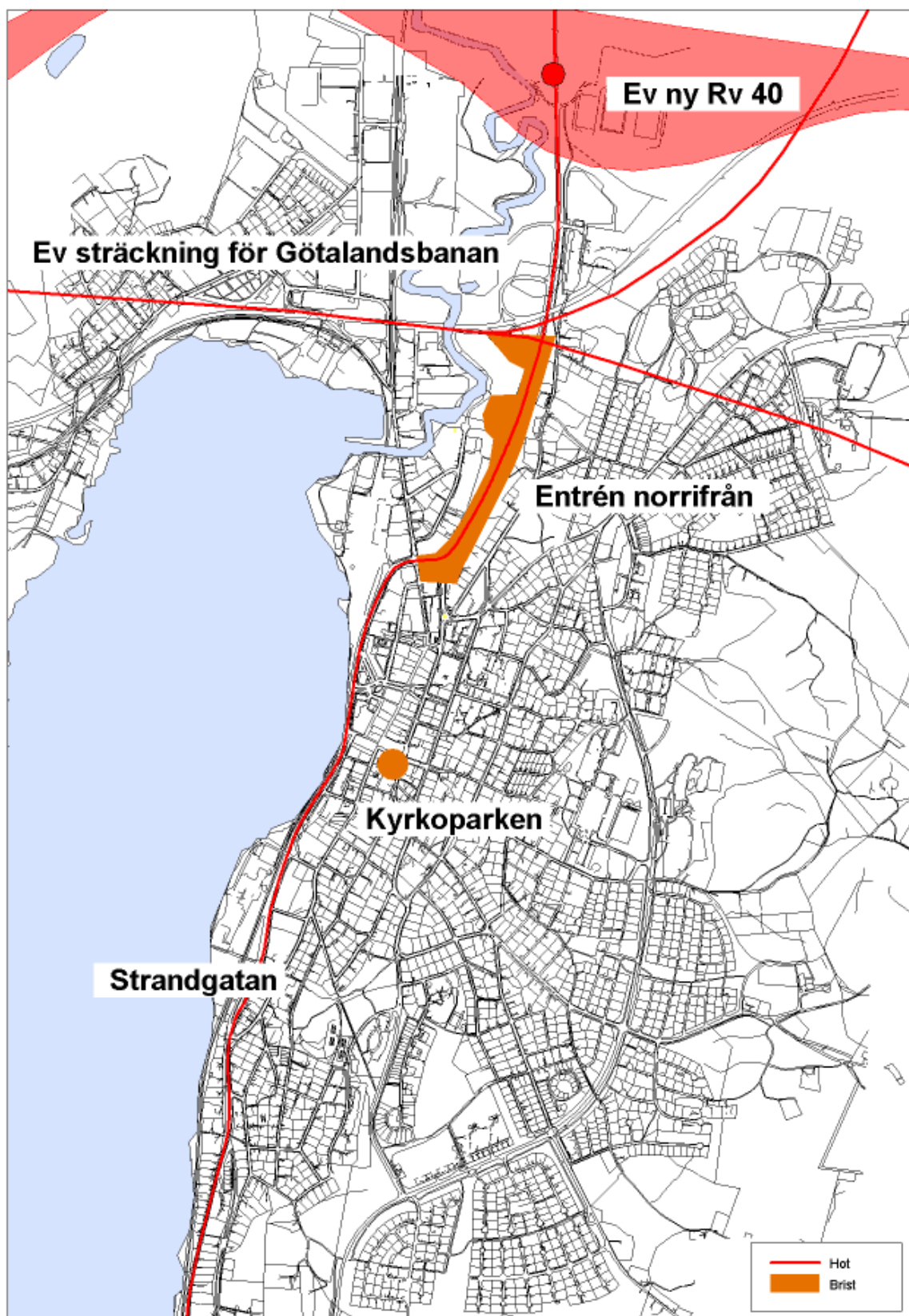
En SWOT-analys (styrkor, svagheter, hot och brister) har gjorts inom arbetet med Grönplanen och ett antal åtgärdsförslag, råd och riktlinjer har tagits fram:

Bevara och utveckla

- Bevara och förstärk de gröna fingrar som finns i staden. De är viktiga ur både ekologisk- och rekreationssynpunkt.
- Bogesundsgatan är en viktig länk mellan de gröna fingrarna men den upplevs svagt idag. En rejäl grönförstärkning krävs.
- De naturområden, med biologisk mångfald, som finns i anknytning till staden ska bevaras. För att få en förståelse och större aktsamhet om dessa områden krävs informations- och marknadsföringsinsatser. Vissa delar kan med varsamma åtgärder utvecklas för naturturism, med exempelvis vandringsleder.
- Vattnet i staden är av många skäl betydelsefullt. Bäcker, vattendrag och vattenspeglar bör uppmärksammas mer i stadsstrukturen. Det finns på många platser, både i parker och i naturområden, stora möjligheter att utveckla EOD – ekologisk dagvattenhantering.
- Fortsätt med den påbörjade förnyingsplaneringen av Stureparken. De huvudsakliga trädslagen ska vara alm och lind.

Hot och brister

- Ökande trafik på Strandgatan är ett hot mot stadens koppling till Åsundens vatten. Strandpromenaden kan på sikt förvandlas till en trafikzon om inga åtgärder sätts in.
- Diskussioner har tidigare förts om en ny vägdragning mellan Tre Rosors väg och Hestervägen. En sådan vägdragning är ett stort hot mot både stadens invånares rekreativsmöjligheter i området och mot den biologiska mångfalden.
- Placeringen av den nya väglinjen vid en ombyggnad av riksväg 40 kan bli ett hot mot stadens grönstruktur. Varsamhet mot den värdefulla naturmiljön är en viktig aspekt att ha med sig i valet av linjedragning.
- Götalandsbanan, se riksväg 40.
- Minskad kommunal ekonomi för underhåll och skötsel samt för att åtgärda brister är ett hot. I vissa områden märks redan idag en förbuskning.
- Miljön utmed infarts- och genomfartslederna är viktig för att skapa positiva intryck av staden. Stadens entré norrifrån, från riksväg 40 och 46 är en stor estetisk brist för staden.

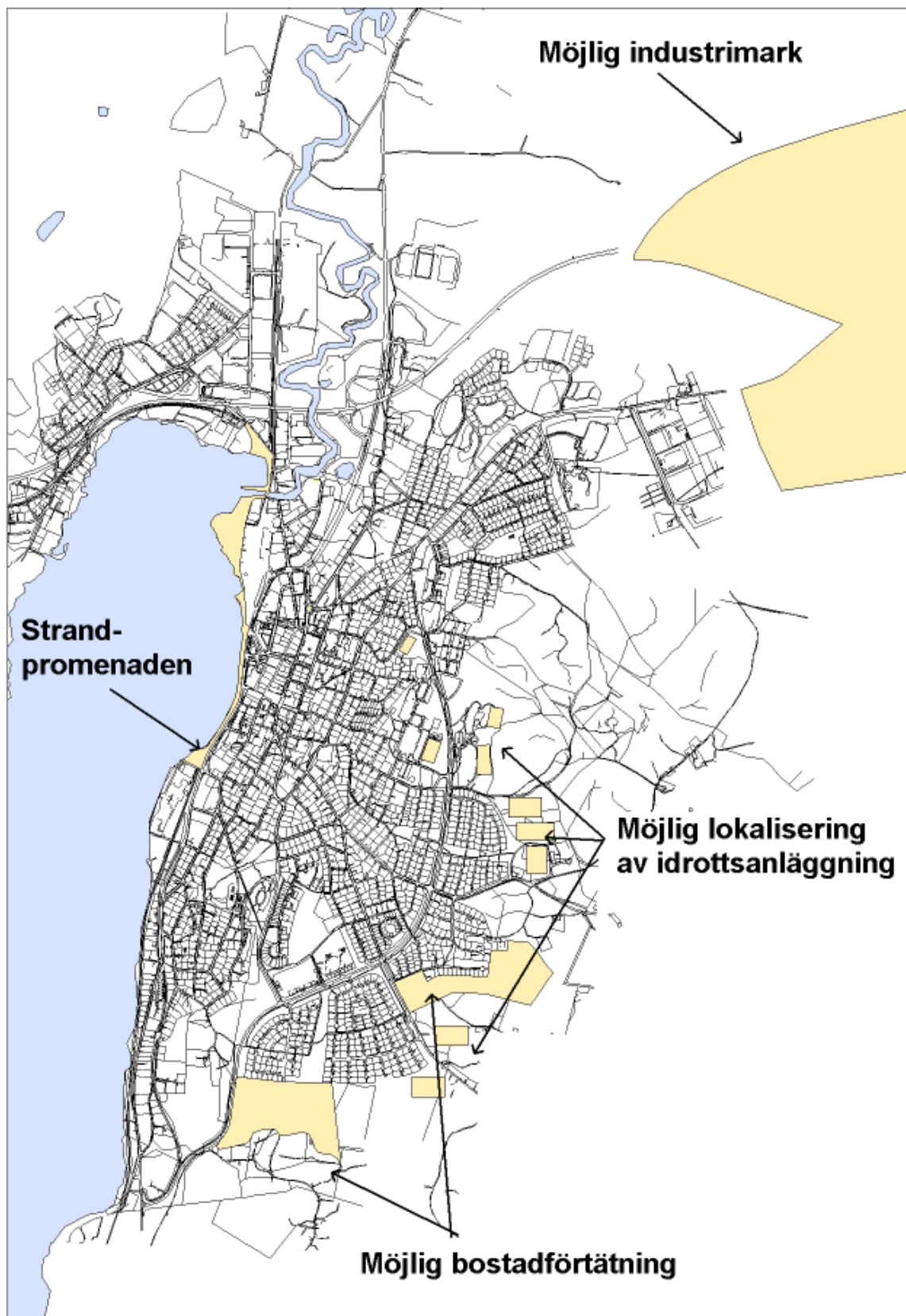
Området sydväst om Kapellkyrkogården består av öppen oskött gräsmark, som ger ett risigt intryck från riksväg 40. En uppsnyggning skulle kunna ske genom plantering av buskar och blomsterarrangemang eller blomsteräng.

Området kring trafikplatsen riksväg 40/46 skulle kunna förstärkas med sten och busk/ blomsterarrangemang.

Infarten till Ulricehamns stad från trafikplatsen, speciellt väster om Falköpingsvägen ger inte heller något positivt intryck av staden. Man möts av ett vildvuxet och svårdefinierat gaturum, speciellt kring Lillsjöområdet. Rumsupplevelsen och entrén måste stärkas. En öppning bör göras mot Lillsjön. Väster om Lillsjön skulle man kunna plantera träd och buskar för att skärma av industriområdet och på så sätt skapa en avgränsad park. En poppelallé kan vara också vara ett alternativ.

- Kyrkparken är en centralt placerad park i staden, som mest nyttjas som genomgångsrum. Parken föreslås kompletteras, för att kunna bibehålla sin status som kulturpark, med ytterligare träd och buskar, en vattenspegel och fontän samt en cirka en meter hög stenmur för att förbättra rumsbildningen i parken och minska det visuella intrycket av den omgivande trafiken. Delar av parken kan även ordnas, som en medeltida örtträdgård.

Möjligheter

- Längs strandlinjen finns ett viktigt stråk för rekreation, biologisk mångfald och stadens identitet. Strandpromenaden har potential för att, med små medel, lyftas i värde till kategorin kulturpark.
- En flyttning av idrottsanläggningen Vistavallen blir troligen aktuell vid ombyggnationen av riksväg 40. I pågående Vistavallsutredning arbetar man med att ta fram lämpliga lägen för en ny idrottsplats. Åtta olika områden har studerats och kvar för fortsatta studier finns följande lägen: Tingsholm/ Simhallen, Lassalyckan och Fredriksberg. I den fortsatta utredningen studeras området kring Tingsholm/ Simhallen och Lassalyckan gemensamt för att se de samlade möjligheterna inom området. För Fredriksbergsområdet bör alternativ väster om Grönhögsvägen även finnas med.
- Det har i inventeringsarbetet framkommit att mindre delar i grönstrukturen inte har något större värde ur rekreations- eller mångfaldssynpunkt. Dessa områden kan bättre nyttjas för bostäder respektive industri.

Allmänna råd och riktlinjer

Grönplanen redovisar dagens situation beträffande Ulricehamns grönytor och ger en samlad bedömning av deras betydelse ur ekologiskt och rekreativt perspektiv.

Det är viktigt att grönstrukturen inte bara betraktas som en exploateringsresurs och råmarksreserv. Genom att tillämpa den ekologiska kunskapen i den fysiska planeringen kan förutsättningar skapas för att behålla och förstärka möjligheterna att erbjuda stadens invånare naturupplevelser med bra förutsättningar för rekreation och friluftsliv.

Grönplanen gör inga anspråk på att ha gjort avvägningen att samtliga redovisade grönytor för all framtid ska bevaras helt orörda. Planen kan däremot användas som underlag i den fortsatta fysiska planeringen. Detta kan förhoppningsvis innebära att en bättre avvägning sker mot exploateringsintressena, exempelvis att ny bebyggelse kan styras till grönytor där ingreppet i ekosystem och friluftsliv blir litet. Man bör vara restriktiv med att använda parkområden för att enkelt lösa andra funktioners utrymmesbehov.

Vid bedömning av framtida exploatering i de befintliga grönytorna bör man eftersträva att bibehålla stora biologiska kärnområden, så att inte göra enskilda biotopöar blir alltför små, och inte bryta spridningskorridorerna. Vid exploatering utanför stadsbebyggelsen bör grönområden tillåtas få kontakt med grönstråk inne i bebyggelsen. Det är viktigt att knyta samman stadens "gröna fingrar" med omgivande gröna områden.

Arbetet med grönstrukturen måste fortsätta och utvecklas vidare.

- Spridningskorridorerna måste tydliggöras så att Serviceförvaltningens anläggningsavdelning kan göra insatser som förstärker och förbättrar kvaliteten på de gröna stråken.
- Biotopöarna bör inventeras så att ytterligare kunskap om deras ekologiska betydelse blir känd.
- Parkerna i staden spelar en viktig roll i arbetet med att skapa en stad med livskvalité. Grönområdenas betydelse för skolor och daghem bör därför uppmärksammas.
- Varje kulturparks särdrag och karaktär ska bevaras och förstärkas.

ALLMÄN DEL

I samband med antagandet av program för fördjupning av översiktsplanen 1993-03-29 för Ulricehamns stad beslutades att en Grönplan skulle upprättas. I Grönplanen redovisas grönområden med utgångspunkt från deras ekologiska och rekreativmässiga betydelse. Planen är ett underlag till fördjupningen av översiktsplanen för Ulricehamns stad.

Grönplanens syfte är att:

- möjliggöra en långsiktig och medveten planering, som ger stadens invånare tillgång till parker och naturområden av olika karaktärer.
- genom att bevara eller skapa grönstråk mellan områden ge växter och djur möjlighet att spridas mellan olika natur- och parkområden i staden.
- ge möjlighet att utgå från naturens kretslopp i samhällsplaneringen.

Till den svenska stadens särdrag och identitet hör att den, i europeisk jämförelse, är liten och innehåller mycket grönska. Ulricehamns stad präglas av god tillgång på parker och grönområden. Detta skapar möjlighet att uppleva växter och djur på nära håll. Parker ger också möjlighet till stillhet, avkoppling, lek och motion, vilket ökar livskvaliteten i staden.

Stadens ekologi

Ekologi är läran om samspelet mellan olika arter av växter, djur och den omgivande miljön dvs mark, vatten och luft. En stad kan betraktas, som en väv av ekosystem som alla påverkar varandra och där människan ingår som en viktig del. De andra delarna, stadens luft, vatten, mark, växter och djur är värdefulla resurser, som vi måste hantera med kunskap och omsorg.

Ett ekologiskt betraktelsesätt innebär att sambanden mellan olika grönområden betonas. För att kunna skapa livskraftiga naturtyper av olika slag i Ulricehamns grönområden krävs att en naturlig spridning av olika arter kan ske.

En annan viktig sida av ekologin är att grönområdena kan användas för att på olika sätt minska miljöbelastningarna. En ny syn på dagvattenhantering och på organiskt avfall (exempelvis trädgårdsavfall) ger stora möjligheter att skapa spännande och livskraftiga grönområden.

Biologisk mångfald

Motivet att bevara och förstärka den biologiska mångfalden i Ulricehamns stad utgår från människans behov av naturupplevelser.

Det finns naturligtvis även andra viktiga skäl för att bevara den biologiska mångfalden. Förlusten av biologisk mångfald kan leda till att ekosystemen fungerar sämre och blir mindre produktiva. Förlust av biologisk mångfald innebär att vi för alltid förlorar genresurser som skulle kunna användas i jordbruk, skogsbruk eller inom farmakologi. För allt fler människor framstår det även som etiskt och moraliskt förkastligt att utrota djur och växter, som funnits på jorden under mycket lång tid.

Termen biologisk mångfald står för tre betydelser: artrikedom, genrikedom inom arter samt biotoprikedom i landskapet eller som här, i staden. Det finns några allmänna principer för hur grönstrukturen ska planeras så att ett rikt växt- och djurliv bevaras. Vetenskapliga studier har visat att ett större område har fler arter än ett mindre. Det har också visat sig att ett stort område har fler arter än flera mindre med sammantaget lika stor yta. Binder man ihop olika naturområden med varandra ökar spridningsmöjligheten för växter och djur. Artantalet är störst i stora sammanhängande naturområden, i gränzoner mellan olika naturtyper och i naturtyper som fått utvecklas under lång tid. Tillgång på skogsbryn, gamla träd, döda träd, gammalt kulturlandskap och skogsområden med lång kontinuitet utgör bra förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv. Dammar, sjöar och vattendrag ökar också den biologiska mångfalden.

Skötseln av Ulricehamns grönytor har givetvis en avgörande betydelse för vilka växter och djur som kommer att trivas i staden. Med en anpassad skötsel kan arter som missgynnats av ett rationellt jord- och skogsbruk trivas i staden. Genom att gynna olika trädarter, skapa våtmarker och sköta de öppna markerna med slätter eller bete kan den biologiska mångfalden ökas.

Dagvattenhantering

Vatten i form av sjöar, dammar och bäckar berikar naturen och ger en ökad trivsel och variation. Regnvattnet, som idag till stora delar transporteras via ledningsnätet ner till Åsunden, kan istället användas för att berika stadsmiljön.

Regnvattnet som rinner av från vägar, parkeringsplatser, tak och industriområden innehåller föroreningar. Med dagens system hamnar en stor del av dessa föroreningar i Åsunden. Om vattnet istället tillåts stanna upp på vägen till sjön i dammar, våtmarker eller infiltreras hinner många av föroreningarna brytas ner eller bindas i sedimenten. På sikt blir då Åsunden mindre belastad.

Ekologisk dagvattenhantering kräver utrymme. De tillgängliga ytorna i Ulricehamn är grönytor som parker och naturmark. I dessa områden ges möjlighet att ta tillvara regnvattnet som en resurs. Det är viktigt att eventuella dammar utformas på ett sådant sätt att inte oro uppstår och krav ställs på förfulande stängsel. Vattendjup och slänter måste utformas så att olyckor inte kan ske.

Kompostering

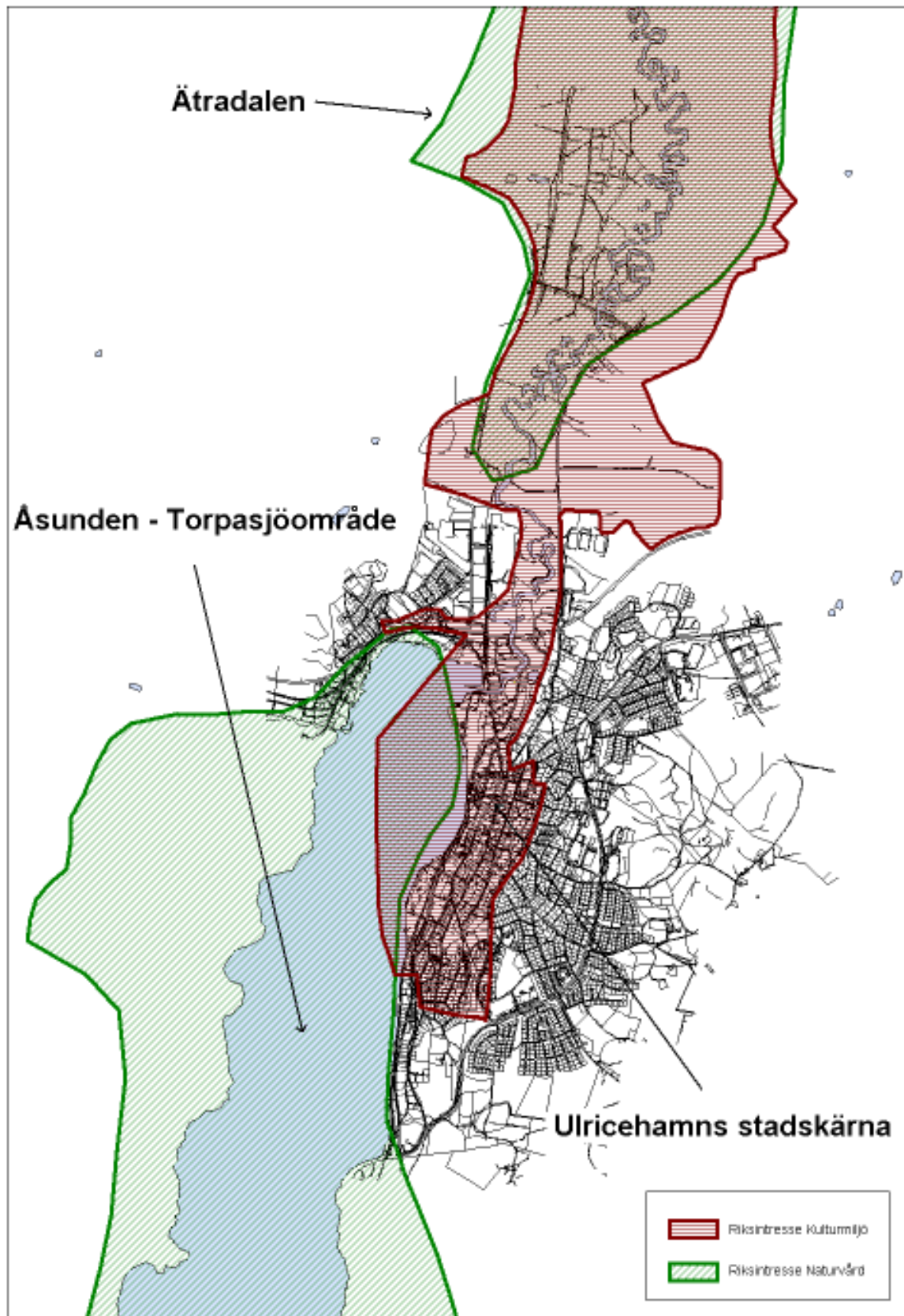
Genom kompostering påskyndar man nedbrytningen av hushålls- och trädgårdsavfallet så att det ganska snabbt minskar i volym och inte luktar illa. När komposten är färdig kan den användas som jordförbättringsmedel. De gröna ytorna i Ulricehamn kan i vissa fall användas för kompostering och kompost kan även användas i parkerna som jordförbättringsmedel.

Lokalklimat

Grönområden har stor betydelse för stadens luftkvalitet och klimat. Genom att utnyttja kunskapen om hur lokalklimatet varierar kan vi spara energi och skapa bättre utemiljöer. Träd ger skugga, dämpar vindar, renar luften från stoft och föroreningar och dämpar i viss mån även buller. Det finns tydliga kopplingar mellan luftkvalitet och tillgång på grönområden. Lövverket filtrerar stoftburna luftföroreningar och mängden föroreningar i luften minskar med ökad vegetationsmängd. Träd i parker kan binda 70–85 % av stoftet i den luft, som omger dem. Barrträd är effektivare än lövträd eftersom de är vintergröna. Det är framför allt vid låga föroreningsgrader som vegetationens rening fungerar. Blir föroreningarna för stora tar växterna skada och i extrema fall överlever de inte.

Riksintressen

Riksintressen är områden, som bedöms vara betydelsefulla ur ett nationellt perspektiv. Dessa områden ska skyddas mot åtgärder, som kan ge påtagligt skada. Ulricehamns stad berörs av flera riksintressen:

Rikintresse - naturvård

Åsunden - Torpasjöområdet

I området ligger ett flertal biologiskt rika lövskogsmiljöer. Som exempel kan nämnas Åsakullen och Kråkeboberg. De många större gårdarna runt sjöarna är kulturhistoriskt intressanta och omges i flera fall av värdefulla odlingsmarker med bl a hagar. Vattenmiljöerna i området är såväl limnologiskt som ornitologiskt värdefulla med stor artrikedom. I Åsunden förekommer 18 olika fiskarter, tidigare fanns även vårlekande siklöja, som numera anses ha försvunnit.

Ätradalen

Ätrans dalgång norr om Ulricehamn är unik genom sin mångfald av geomorfologiska former, som på ett tydligt och obrutet sätt speglar isavsmältningens förlopp och landskapets utveckling. Området mellan Ulricehamn och Dalum präglas helt av en mäktig dalfyllnad av finsediment (sand och mo) avsatta i en issjö. Ätran har i dalfyllnaden skurit ut en erosionsdal med meanderslingor och avsnörda korvsjöar. Biflöden till Ätran har skurit ut bäckraviner genom dalfyllnadens terrasser. Dalgången har stor betydelse för bevarandet av en artrik flora med många sällsynta växter knutna till hotade och sårbara naturtyper som naturbetesmarker, torrängar, lövskogar, raviner och rikkärr.

Riksintresse - kulturminnesvård

Ätradalen

Ätradalen har haft stor betydelse för kommunikationerna och kulturimpulserna mellan Syd- och Mellansverige. Ett uttryck för detta är Ulricehamns medeltida stadsbildning. Genom ett rikt innehåll av fornlämnings-, by- och herrgårdsmiljöer avspeglas ett mycket långt kontinuerligt landskapsutnyttjande sedan stenåldern.

Ulricehamns stadskärna

Ulricehamn utvecklades från marknadsplats till stad under medeltiden. Staden hette tidigare Bogesund och fick sina stadsprivilegier på 1400-talet. Huvudgatan i Ulricehamn (Storgatan) har fortfarande kvar sin karakteristiska medeltida böjda sträckning. Flera andra gator i centrum visar även drag av medeltida stadsplaner. Den centrala delen av stadens bebyggelse består av en vacker och tidstypisk bebyggelse från 1700- och 1800-talet. Kyrkan i Ulricehamn är från senmedeltiden, med bland annat rester av medeltida väggmålningar. Vid torget finns rådhuset från 1789. Runt den egentliga stadskärnan finns sekelskiftets bebyggelse i form av stora villor, varav flera i jugendinspirerad stil.

GRÖNSTRUKTUR

Under årens lopp har diskussionen om en övergripande målsättning för stadens parker och naturområden förts. Ulricehamns stad har idag med sitt läge, vid Åsunden, rika naturtillgångar i stadens närhet. Vi kan därför erbjuda våra invånare en "grön stad". Parkerna spelar en viktig roll i arbetet med att skapa en stad med livskvalité.

Stadens parker och naturområden kan indelas i tre huvudgrupper: natur, anlagd park och övriga områden.

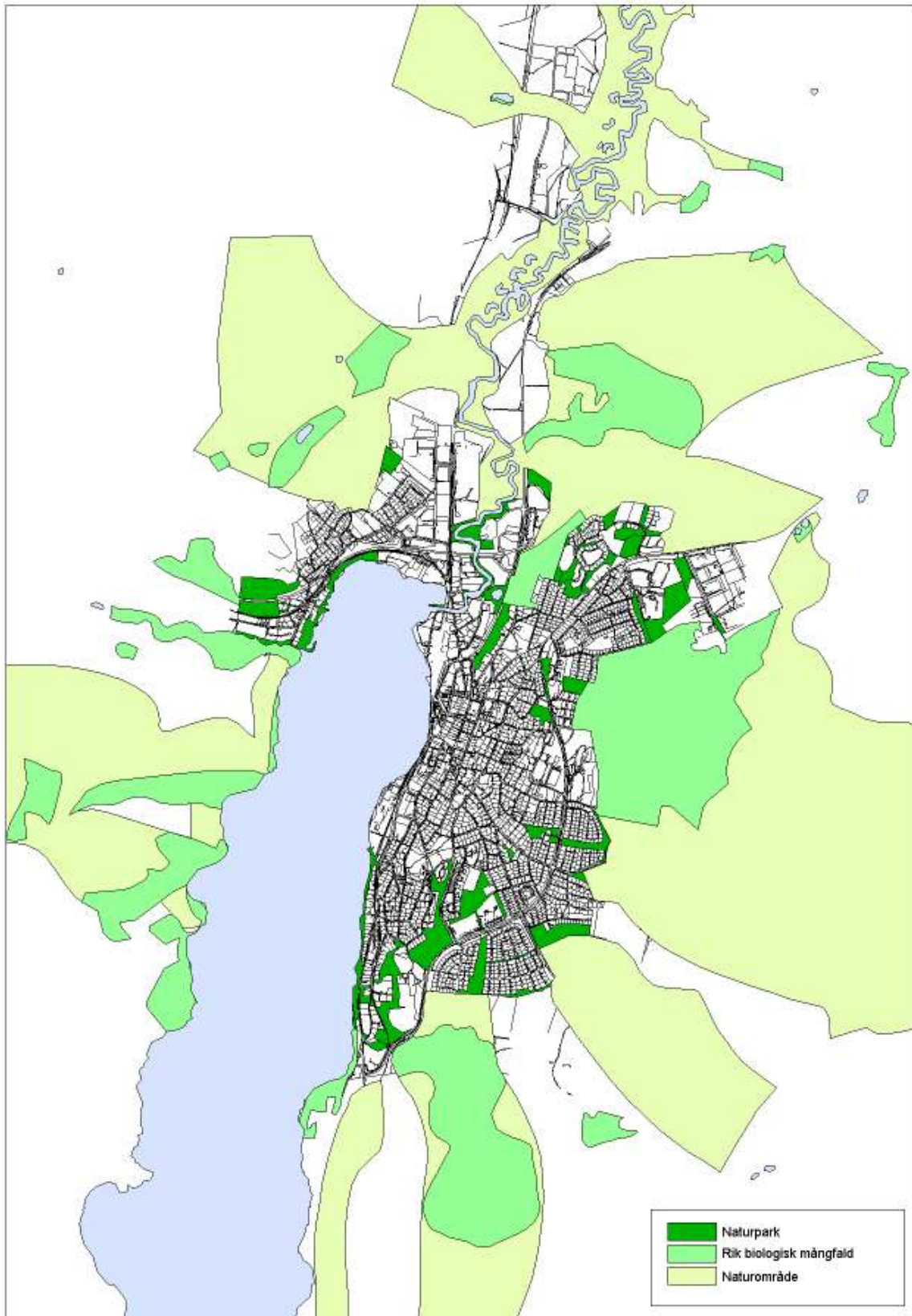
Det finns grönområden, som inte redovisas på kartorna. Dessa bedöms inte ha något högre värde ur grönstruktursynpunkt, men har potential för framtida förstärkning av grönstrukturen. Exempelvis kan mindre trafikytor, som idag endast består av gräsmattor, kompletteras med träd för att förstärka kopplingen mellan olika grönstrukturer. Områdena bör därför hanteras med en viss varsamhet, speciellt där starka kopplingar/ länkar pekats ut.

Lästips!

Växter och djur i stadsnatur. Skydd, skötsel och utveckling av tätortsbiotoper. Byggeforskningsrådet T1:1994

Natur

Områden som går under beteckningen natur innehåller olika växt- och djursamhällen som hör hemma i det svenska landskapet. De har här grovt delats in i naturområden och naturpark. Delar med rik biologisk mångfald har markerats särskilt.

Naturområden

Inom och i anslutning till Ulricehamn finns många områden med varierad natur. Vi har valt ut områden som har betydelse för friluftslivet och för den biologiska mångfalden. Strövområden, som exempelvis Sanatorieskogen hör hit. Strövområden ska erbjuda en genuin naturupplevelse och innehålla ett varierat landskap med flera ekosystem. För att fungera på ett tillfredsställande sätt bör strövområdet ligga inom cykelavstånd, cirka 2 – 3 km.

Till viktiga naturområden hör också de med rik biologisk mångfald. Som exempel kan nämnas Ätrans åfåra med omgivningar och rasbranter på Åsakullen och Kråkeboberg.

Sanatorieskogen

På höjdområdena öster om Ulricehamns stad ligger Lassalyckans fritidsområde, Turist- och friluftsgården och en 18-håls golfbana. Dessa anläggningar utgör tillsammans med några föreningsstugor utgångspunkter för ett intensivt friluftsliv i omgivande terräng. Flera märkta leder och skidspår har iordningsställts. En fördjupning av översiktsplanen finns också för området, för att ge vägledning om hur området bör användas.

Ubbarp

Ubbarp är beläget omedelbart norr om staden. Området sluttar ner mot Ätran och består av hagmarker med ek, björk, hassel och hägg. Vid Ubbarp finns en ridanläggning och runt om i terrängen finns flera anlagda ridvägar. Ubbarps omgivningar lämpar sig väl för det rörliga friluftslivet. Strax söder om ridanläggningen ligger stadens fotbollsplan, Vistavallen.

Vistbergen

Vistbergen och Fotåsen bildar ett ca 2 km² stort skogigt bergsparti nordväst om staden. Större delen utgörs av blåbärsgranskog. Vistbergen har en sydostbrant med kraftiga blockmarker. Här växer alm, ek och hassel och undervegetationen är relativt rik. I området finns flera markerade vandringsstigar, vilket gör att det nyttjas som närströvområde.

Kråkeboberg och Åsakullen

Kråkeboberg är välkänt för sin rika flora. Syd- och sydostbranterna är bevuxna med ädellövskog och de norra delarna med ängsgranskog. Södra delen av Åsakullen är också bevuxen med ädelövträd. Sydost om Ekered ligger en bokskog med grova till mycket grova träd. Området har betydelse för den biologiska mångfalden, för landskapsbilden och för det rörliga friluftslivet.

Vid exploatering får man titta på varje område i detalj, då de i realiteten kan vara både större eller mindre.

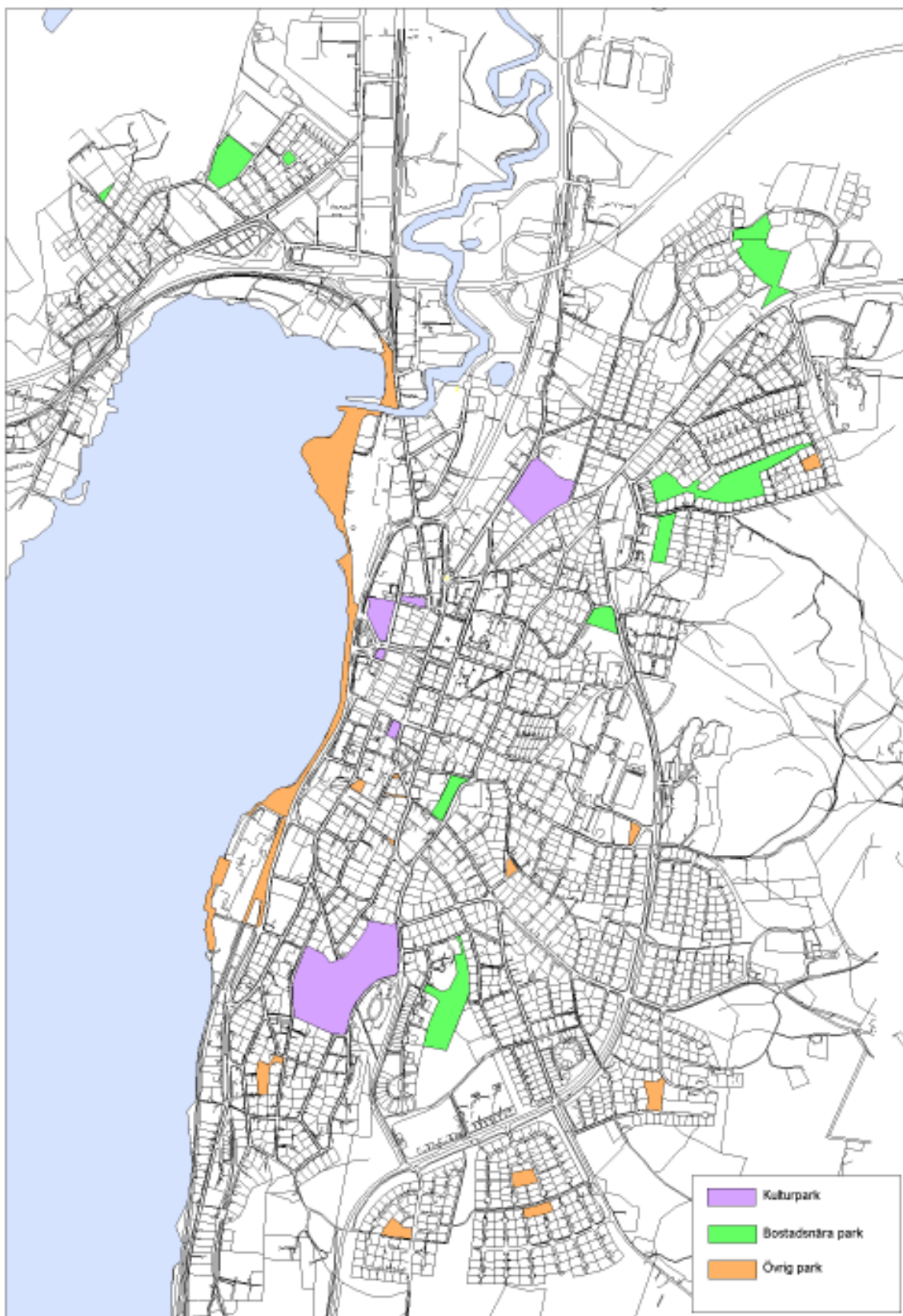
Naturpark

Naturpark ligger alltid på mark som är planlagd som parkmark. Här avses ofta relativt små områden med naturprägel. Många naturparker är rester av skog som blivit kvar mellan bebyggelse och utmed vägar. Här kan finnas bäckraviner, branter, kärr och våtmarker. Den här typen av områden ingår ibland som en naturlig del i de anlagda parkerna i staden.

Många naturparker har stort värde för djur, växter och inte minst för människor. De naturparker som omger bostadsområden och ligger utmed vägar fungerar också som buller- och stoftdämpande filter. Andra naturparker används för lek och promenader. Skötseln av naturpark ska ske med omsorg om de biologiska värdena.

Anlagd park

I anslutning till bebyggelsen ligger de anlagda parkerna. Här finns anlagda gräsmattor, rabatter, trädgårdsbuskar och parkträd. Beroende på ursprung och funktion indelas parkerna i tre grupper: kulturpark, bostadsnära park och övrig park.

Kulturpark

Kulturparken är stadens "finrum". Det upplevs ofta som stadens ansikte utåt mot besökare och turister. Parken spelar en stor roll som mötesplats, för såväl enskilda som grupper. Inte sällan används parken vid firandet av olika högtider och allmänna möten. Parken ska vara välskött med planteringar, välklippta gräsytor, blomsterrabatter, sittplatser och träd. Olika former av offentlig utsmyckning förekommer ofta. Höga krav på renhållning som pappersplockning, tömning av papperskorgar, ogräsrensning gäller. I staden finns sex parker, som kan hänföras till denna kategori: Stadsparken (delvis), Kyrkparken, Stureparken, Birgit Sparres park, Grodparken och Ekhagen.

Stadsparken

Stadsparken är stadens största sammanhängande park. Parken är belägen i stadens södra del och innehåller såväl naturområden som kulturpark. Drygt hälften av parkens yta utgörs av naturmark. Parkens sammanlagda storlek uppgår till ca 4 hektar.

Stadsparkens historia inleds 1907 då stadsfullmäktige, efter förslag av fabrikören C J Nyberg beslutade att köpa in området söder om den vackert belägna hagen Himmelslyckan och senare Kullgrenshagen, vilken då tillhörde gården Fredriksberg.

Genom parken i öst - västlig riktning löper en allé av alar, vilken utgör en del av den ursprungliga vägen till Fredriksberg. I parken finns sedan många år ett antal hembygdsstugor. Stugorna ägs och förvaltas av Ulricehamns kommun och är öppna för visning under sommarhalvåret. I parkens södra del finns en klockstapel med klocka, som används vid friluftsgudtjänster. I parken har Ulricehamns Tennisklubb sin verksamhet förlagd sommartid. Fyra tennisbanor ligger vackert i parken, i skugga av flera stora ekar. För de mindre barnen finns en lekplats och en mindre fotbollsplan. Ulricehamns hembygdsförening arrangerar årligen en Stadsparksfest, där olika aktiviteter med anknytning till konsthantverk och hemslöjd visas upp. De stora sammanhängande gräsytona kommer då till användning för folkdans och lekar. Parken är på grund av sin mångfald i aktiviteter uppskattad av alla åldersgrupper. Under senare år har parken riskerat att förlora en del av sin flora, då det varit svårt att få en kontinuerlig slåtter av naturmarksytorna. För framtiden är det angeläget att slå fast parkens nuvarande omfattning och säkerställa dess skötsel och förnyring. Något omedelbart hot mot parken kan inte ses idag. Önskvärt är att den bäck, som under stora delar av året är torrlagd, genom omläggning av dagvattenledningar förses med jämnare tillströmning av vatten.

Kyrkparken

Kyrkparken bildar tillsammans med kyrkogården söder om kyrkan en vacker och lummig inramning av kyrkan. Parken, som är en av stadens mindre (knappt 1000 kvm), är belägen norr om Ulricehamns kyrka. Området utgjorde ursprungligen prästgårdstomt (Pastorstomten) och prästgården var förmodligen belägen på torgytan öster om Rådhuset.

År 1874 beslöts att den "gamla rådhusträdgården och gårdsplanen" vid Rådhuset skulle läggas till torget. Redan tidigare hade torget utvidgats och kommit att omfatta den del, som är belägen öster om Rådhuset.

Kyrkparkens nuvarande omfattning härrör från 1800-talets sista år (1897), då en brand vid Lillagatan föranledde omfattande ombyggnadsarbeten. Lillagatan breddades och erhöll namnet Bogesundsgatan. Båtmansgränd fick det nya namnet Rådhusgatan.

Stureparken

Stureparken utgör en grön oas i den mest exploaterade delen av staden och innehåller förutom en mindre lekplats också en uteservering med en liten estrad. Den knappt 4,0 hektar parken är äldst bland stadens parker och utgör en del av en rullstensås som numera i det närmaste är bortschaktad. På den plats där Hotell Bogesund idag är beläget uppfördes 1886 ett varmbadhus. Detta användes av sommarsanatoriets gäster (Kurhotellets föregångare) fram till 1895, då ett nytt badhus byggdes uppe vid sanatorieområdet.

Det gamla varmbadhuset övertogs av staden, men revs 1935 för att ge plats åt ett nytt badhus, som byggdes under 1935–36. Detta senare badhus revs 1989 för att ge plats åt Hotell Bogesund.

Initiativet till anläggandet av Stureparken togs 1880 av "kamrer Sandberg, apotekare de Verdier och handlanden Th Kjöllersström". Området kallades då Platerna och hade nyligen inköpts av staden. Initiativtagarna erbjöd sig att bekosta planteringarna vilket tacksamt mottogs av stadens styresmän. Vegetationen består i huvudsak av större träd (alm o lind). Viss förnygringsplantering har skett under senare år och måste fortlöpande ske för att parken ska behålla sin karaktär. För kommande generationer är det viktigt att resurser avsätts för att behålla parkens karaktär. En hundraårig alm tar endast några minuter att fälla, men flera generationer för att nå full storlek.

Birgit Sparres park

Birgit Sparres park ligger, som en utlöpare av Stureparken, söder om Järnvägstorget. Parken är under 1000 m² och gränsar till kvarteret Central Amerika. Parkens namn tillkom nyligen till minne av författarinnan till böckerna "Gårdarna runt sjön", Birgit Th Sparre.

När detaljplanen för kvarteret gjordes fanns en diskussion om en minskning av parkytan till förmån för ett större varuintag. I yttrandena framkom att parken var mycket uppskattad av Ulricehamnarna och att någon minskning inte fick förekomma. När huset, där posten inryms, byggdes sattes därför ett högt pris på intilliggande träd om dessa skulle skadas. Parkens utseende idag består av två delar, ett stort rododendronbestånd och gräsmatta med enstaka stamträd. Mellan dessa ytor går en gångväg av svart skiffersten.

Grodparken

Området där Grodparken idag är belägen hörde ursprungligen till länderiet Kullen. Den fick sin nuvarande status som park i 1915 års stadsplan.

Under en period utgjorde delar av området "fänabacke". Gamla ulricehamnare kan berätta att området delvis hade en "kärliknande" karaktär. Enligt vissa uppgifter låg här stadens första tennisbana.

Grodparkens träd och utseende har under åren engagerat stadens invånare. Redan 1930 vållade trädfällning debatt och behandlades av dåvarande stadsfullmäktige. 1965 var det dags för en ny folkstorm, föranledd av trädfällning i samband med en trafikomläggning. De då fällda träden ersattes med mindre, pyramidformade almar, vilket till viss del innebar att parken förlorade sin karaktär. Under senare år har nyplantering skett, som på sikt kan återskapa den lummighet och grönska, som tidigare generationer kunnat glädjas åt. Genom en fortsatt plantering av träd och mark- och anläggningsarbeten i parkens östra del finns nu goda möjligheter för framtida generationer att få uppleva en Grodpark med stora och grönskande träd. 1993 revs kioskbyggnaden.

Ekhagen

Parke med alla ekar är belägen mellan Lindängsvägen och G:a Jönköpingsvägen. I formell mening fick Ekhagen sin status som park i en stadsplan från 1946. Parke omfattar drygt 2 hektar och som namnet anger är det huvudsakliga trädbeståndet ekar. Området som tidigare kallats Frökenlyckan, tillhörde ursprungligen länderiet Skansen, som år 1890 inköptes av kyrkorådet för att lösa bostadsfrågan för stadens kyrkoherdar. Skansens ägor såldes sedan vidare till Ulricehamns stad.

Ekhagen med sina mäktiga ekar skapar en alldeles speciell miljö. Under sommarhalvåret ger lövverket en mäktig rumskänsla och svalka heta somrardagar. Under vinterhalvåret avtecknar sig ekarnas imponerande grenverk som siluetter mot himlen. F n finns inga behov av omedelbara åtgärder eller arbetsinsatser i ekhagen. Sett i ett längre perspektiv är det dock nödvändigt med en viss nyplantering för att parkens karaktär ska bibehållas.

Bostadsnära park

Den bostadsnära parke ligger, som framgår av benämningen, i omedelbar anslutning till bostaden. Den bör vara stor, minst 1 hektar, så att det är möjligt att ta en kortare promenad. Parke ställer inga krav på planteringar eller finklippta gräsytor, men det finns inget som hindrar att delar av gräsyterna är finklippta. I parke finns oftast enklare anläggningar för idrott: bollplan för knatte- eller spontanfotboll, naturisbana vintertid och tennisbana. Parke är också en naturlig samlingsplats för småbarnsföräldrar och daghem, varför tillgång till en bra och välutrustad lekplats är viktig. Stjärnhusparke och parkområdet vid Karlslätt samt parkområdet i Borgmästarhagen är också exempel på denna parktyp.

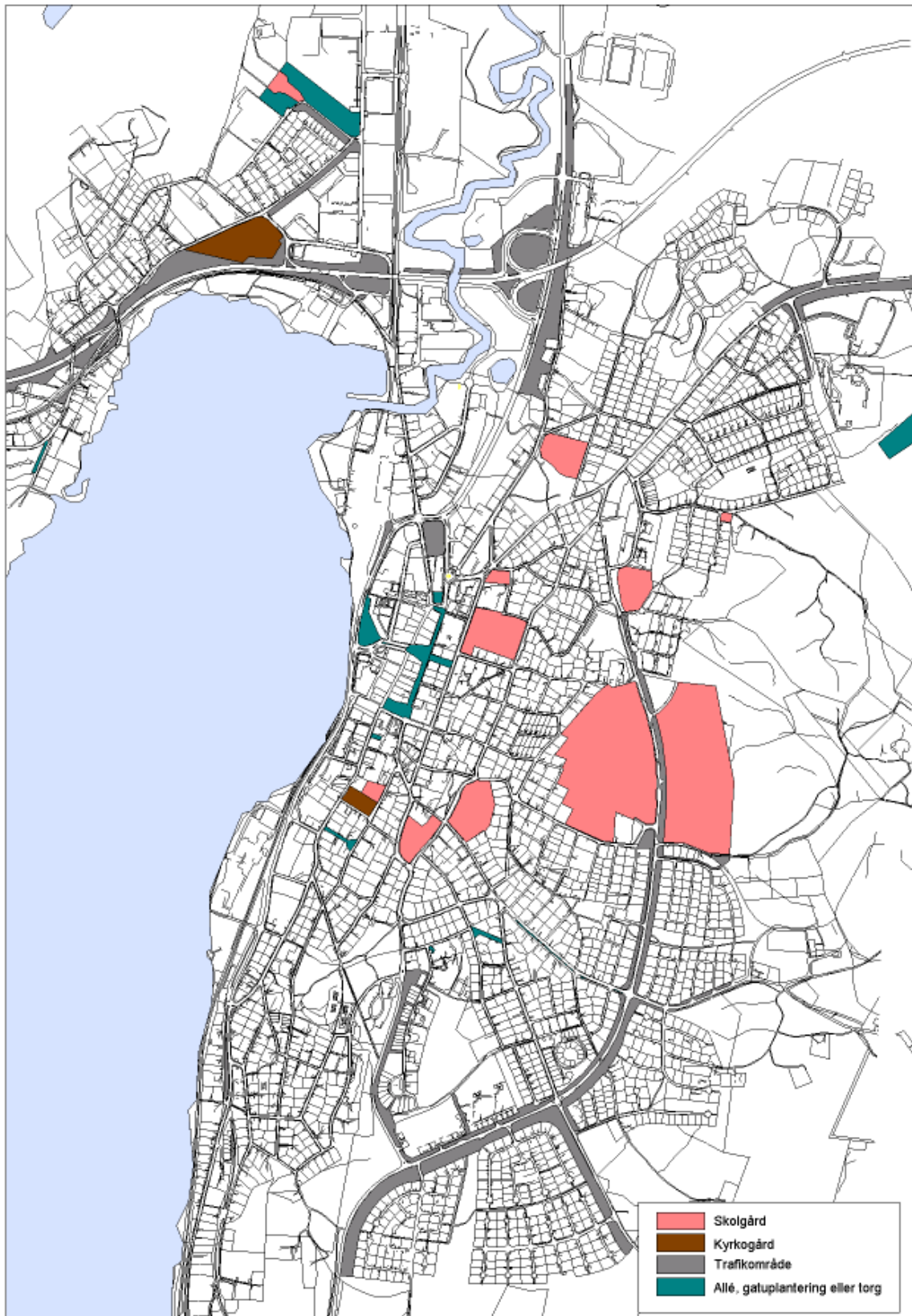
Övrig park

Parkmark som hamnar i denna kategorin är oftast ingen större park utan en mindre parkyta, mindre än en hektar.

Dessa platser är små oaser i staden. Här finns oftast gräsytor, träd, buskage och sittmiljöer. På övrig park kan även förekomma lekplatser och kvartersidrottsplatser. De större parkerna genomkorsas ofta av gång- och cykelvägar.

Övriga områden

De övriga områdena är indelade i: skolgårdar, kyrkogårdar, trafikområden, villaträdgårdar och alléer, gatuplantering eller torg. Villaträdgårdarna är så pass omfattande inslag i staden att de inte redovisas på kartan nedan.

Skolgårdar

I centrala Ulricehamn finns fyra skolor. I anslutning till dessa finns skolgårdar som har en viktig funktion för barn och ungdomars utveckling. Skolgårdarna har mycket varierande utseende, från Stenbocksskolan som är en gammal centrumskola till Tingsholmsskolan, som ligger i ett stort grönområde.

Kyrkogårdar

I centrala Ulricehamn finns en gammal kyrkogård med flera större träd. Villastadens kapellkyrkogård är belägen i anslutning till riksväg 40 och Brunnsvägen. Dessa kyrkogårdar är med sina stora träd och välskötta ytor gröna lungor i staden. De två övriga kyrkogårdarna är Vist och Brunn, som är belägna utanför staden.

Trafikområden

Skyddszoner längs gator och vägar har i huvudsak en avskärmande funktion. Ofta fungerar de, som ytor för gång- och cykelvägnätet. De har inte något värde ur vistelsesynpunkt. I huvudsak kan ytorna ha en extensiv skötsel där inte trafiksäkerheten påkallar annat.

Villaträdgårdar

Stadens karaktär av "villastad" bidrar i hög grad till att skapa en "grön stad". Villaträdgårdarnas betydelse för totalupplevelsen är stor. Många villaträdgårdar innehåller stora enskilda träd som spelar en viktig roll för området eller kvarterets värden. Det finns också ett flertal exempel på större villaträdgårdar av parkliknande karaktär. Tillsammans med stadens parker bidrar villaträdgårdarna till att förstärka intrycket av en stad rik på grönska och vegetation.

Alléer, gatuplanteringar eller torg

I stadskärnan är inslaget av enskilda träd, planteringsytor, sittgrupper och markbeläggning av stor betydelse för en positiv totalupplevelse. Träden har, förutom det estetiska värdet, stor betydelse som "luftrenare". I kategorin ingår även kolonilotter.

GRÖNOMRÅDENAS FUNKTION

Våra parker och naturområden används för att koppla av, njuta av växter och djur samt för en stor mängd andra aktiviteter. Vi redovisar nedan åtta olika karaktärer som visar hur olika parkmiljöer tillfredställer många av våra mänskliga behov. I varje naturpark eller anlagd park ingår ofta flera av karaktärerna.

Den vilda parken

Den vilda karaktären uttrycker människans behov av att finna miljöer skapade av naturen själv, med träd och övrig vegetation som ger intryck av att vara självsådd. Där kan finnas vattensamlingar och stora stenar. Stigarna ska se ut som de vuxit fram. Behovet av miljöer som stimulerar fantasin är viktigt för många parkbesökare.

Den artrika parken

Människor i olika åldrar och varierande bakgrund fascinerar av att finna ett spektrum av olika former av liv att studera. Behovet av detta trycker användarna mycket hårt på. I allmänhet är karaktären mest uttalad i brynen där artrikedomen ofta är störst med fåglar, insekter, örter m m. Den kan också finnas i kulturpräglade parker, där man satsat på mångfald.

Den rofyllda parken

Denna karaktär består av en utpräglad kulturmiljö, där växter och landskap ska visa ett ideal, en lustgård. Parken ska vara städad, fri från buller och mycket välkött. Inget får störa intrycken av total frid, harmoni och lugn. Människor har ett stort behov av att finna platser där de ostört får vistas i en miljö där de kan tänka och fascinerar över det som människor har skapat under generationer.

Skogsparken

Denna karaktär handlar om stora ytor. Där ska man ta sig fram på bra vägar. Helst ska det vara fråga om en enhetlig skog med mjuka nyanser. Här ska man kunna motionera, promenera och i lugn och ro upptäcka de små nyanserna. Folks behov av att få njuta av att upptäcka kan tillfredsställas här. Särskilt under motionspromenader tycks sådant locka.

Festparken

Kulturprägelns ska vara tydlig, med grusade gånger, exotiska växter och fin kvällsbelysning. Här ska man kunna finna folkliv och nöjen som restauranger och underhållning även kvällstid. Karaktären ger uttryck för människors behov av att själva kunna koppla av och roa sig tillsammans med andra människor.

Prydnadsparken

Kultursymboliken är viktig. Parken är ofta torgliknande. Prydnadskaraktären är det yttersta uttrycket för mänskligt tänkande och kultur. Ofta finner man den där människor möts, vid torg, platsbildningar mitt i parker och dylikt. Statyer och fontäner är viktiga beståndsdelar. Människor tycks ha ett behov av att finna platser att referera till, laddade med fantasier och myter.

Den lekvänliga parken

Denna karaktär ska inspirera till lek och handlar om en robust miljö, som ska tåla förändringar och hårda tag. Helst ska den ha både natur- och kulturprägel och inte vara för öppen och blåsig. Miljön ska vara lite avskild och inte ha störande verksamhet intill, eller verksamhet som kan bli störd av barnröster. På korta avstånd ska man kunna finna t ex vatten, djur, skog och blommor. Det handlar om människans nyfikenhet och behov av att få umgås med vatten, växtlighet och djur.

Idrottsparken

Även denna miljö ska vara robust och tålig. Den består av stora, öppna ytor som lämpar sig för bollspel och rörelser av olika slag. Här kan även finnas kullar, där man kan öva upp styrka och kondition. Den omgivande vegetationen är viktig. Den ska vara omväxlande, hög och läbildande. Människan ska kunna få utlopp för sitt behov av fysisk aktivitet genom att springa, klättra, sparka boll och hantera redskap.